

KVALITETSDEKLARATION

Jordbruksmarkens användning 2022

Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske.

Statistikområde

Jordbrukets struktur

Produktkod

JO0104

Referenstid

2022

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	6
2.2.6 Modellantaganden	6
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	6
3 Aktualitet och punktlighet	7
3.1 Framställningstid	7
3.2 Frekvens	7
3.3 Punktlighet	7
4 Tillgänglighet och tydlighet	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	8
4.3 Presentation	8
4.4 Dokumentation	8
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	10
Allmänna uppgifter	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	11
G Kontaktuppgifter	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken visar hur jordbruksmarken används och hur användningen förändras över tid, både i riket och på regional nivå. Statistiken visar också hur stora arealer jordbruksföretag brukar och hur storleken förändras över tid.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

I Sverige används statistiken bland annat av branschorganisationer, enskilda företag och Jordbruksverket som underlag för marknadsbedömningar, kalkyler, prognoser och utredningar. Inom EU används statistiken tillsammans med motsvarande statistik för övriga EU-länder som underlag för kalkyler, prognoser och utvärderingar.

1.2 Statistikens innehåll

De storheter som uppskattas i den *preliminära* statistiken belyser:

- antal hektar för olika grödor/grödgrupper,
- antal hektar betesmark av olika slag.

De storheter som uppskattas i den *slutliga* statistiken belyser:

- antal hektar åkermark för olika grödor/grödgrupper,
- antal hektar betesmark av olika slag,
- antal jordbruksföretag med odling av olika grödor/grödgrupper på åkermark,
- antal jordbruksföretag med betesmark av olika slag.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen för Jordbruksmarkens användning 2022, slutlig statistik är samma som målpopulationen i Lantbruksregistret (LBR), se nedan. Arealerna som redovisas är alltså de som finns på företag i LBR.

Med *jordbruksföretag* avses en inom jordbruk, skötsel av lantbruksdjur eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning. Med företagare avses den eller de personer som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten på jordbruksföretaget.

Målpopulationen för LBR utgörs av de jordbruksföretag som i juni 2022 uppfyllde något av följande kriterier:

- brukade mer än 2,0 hektar åkermark, eller
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark, eller
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvm frilandsareal, eller
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvm växthusyta, eller
- innehade en djurbesättning i juni 2021 som omfattade
 - minst 10 nötkreatur, eller
 - minst 10 suggor, eller
 - minst 50 grisar, eller
 - minst 20 får och lamm, eller
 - minst 1 000 fjäderfä (inklusive kycklingar).

1.2.2 Variabler

Följande variabler redovisas:

- Antal hektar per gröda/grödgrupp och typ av betesmark
- Antal jordbruksföretag med arealer.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av totaler och deltotaler.

1.2.4 Redovisningsgrupper

I både den *preliminära* statistiken och den *slutliga* statistiken redovisas arealuppgifter totalt för riket samt uppdelat på:

- län
- produktionsområden
- storleksgrupp åkermark
- storleksgrupp jordbruksmark.

I den *slutliga* statistiken redovisas också arealuppgifter fördelat på kommun samt antal företag som brukar marken totalt för riket samt uppdelat på:

- län
- produktionsområden
- storleksgrupp åkermark
- storleksgrupp jordbruksmark.

Statistiken redovisas i Jordbruksverkets statistikdatabas. Följande grödslag redovisas:

- *Spannmål*: höstvetete, vårvete, råg, höstkorn, vårkorn, havre, höstrågvete, vårrågvete, blandsäd.
- *Baljväxter, grönfoder och vall*: ärter, åkerbönor m.m., konservärter, bruna bönor, majs, grönfoder, slätter- och betesvall, frövall.
- *Potatis, sockerbetor, raps, rybs och oljelin*: matpotatis, potatis för stärkelse, sockerbetor, höstraps, vårraps, höstrybs, vårrybs, oljelin.
- *Träda m.m.*: energiskog, trädgårdsväxter, andra växtslag, träda, ospecificerad åkermark.
- *Betesmark (ej åker)*: betesmark, slätteräng, skogsbete, fäbodbete, alvarbete, mosaikbetesmarker, ospecificerad betesmark.

1.2.5 Referenstider

Uppgifterna avser år 2022.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

I den *slutliga* och *preliminära* statistiken förekommer täckningsfel, bortfallsfel, mätfel och bearbetningsfel. Dessa fel bedöms sammantaget ha obetydlig inverkan på statistikens tillförlitlighet.

2.2 Osäkerhetskällor

I den *preliminära* statistiken, som publiceras i maj 2022, har inte alla förändringar som jordbrukarna har rätt att göra i sina stödansökningar hunnit komma med. Jordbrukarna har fram till mitten av juni 2022 möjligheter att anmäla ändringar i sina ansökningar. Storleken av dessa ändringar beror bland annat på hur stora höstsådda arealer som utvintrat. Sedan sker viss justering av arealer och grödor i samband med handläggning av stöden.

I övrigt är det små skillnader på osäkerhetskällorna beroende på om det gäller *preliminär* eller *slutlig* statistik. Skillnader mellan *preliminär* och *slutlig* statistik beskrivs där de förekommer.

2.2.1 Urval

Urvalsfel förekommer inte eftersom denna statistik baseras på uppgifter från samtliga jordbruksföretag i målpopulationen.

2.2.2 Ramtäckning

Övertäckning och undertäckning förekommer i den *preliminära* och *slutliga* statistiken om uppdateringen av jordbruksföretag i rampopulationen inte är komplett samt om två företag har sökt stöd för samma areal och det ännu är oklart vem som brukar marken och har rätt till stödet. Rampopulationen utgörs av Lantbruksregistret (LBR). Ramen för 2022 års undersökning består av LBR 2021 kompletterat med information från administrativa register såsom till exempel Jordbruksverkets register över arealbaserade stöd (IAKS) och centrala nötkreatursregistret samt från statistiska undersökningar som genomförts 2022. Undertäckning förekommer om uppdatering av jordbruksföretag i rampopulationen inte har blivit komplett.

En orsak till övertäckning kan vara att fler än en lantbrukare söker stöd för samma areal. I handläggningen bestäms det vem som förfogar över arealen. I de fall handläggningen inte är klar när slutliga LBR för 2022 fastställs, justeras dubbelsökt areal där det är möjligt. Inför slutliga LBR justerades drygt 500 hektar som konstaterades var dubbelsökta. Det kan finnas mindre arealer kvar som är dubbelsökta efter justering. Det är mer areal som är dubbelsökt när preliminärt LBR skapas jämfört med när slutligt LBR skapas. Efter de justeringar som görs uppskattar vi att det för både preliminär och slutlig statistik är små arealer som dubbelräknas och att de finns utspridda i riket.

Täckningsfel har bedömts ha obetydlig inverkan på den redovisade åkerarealen. Det beror på att de uppgifter som ligger till grund för denna statistik

sedan år 2000 väsentligen har hämtats från Jordbruksverkets register över arealbaserade stöd, som innehåller uppgifter om grödarealer för jordbrukare som ansöker om sådana stöd, och att en bedömning har gjorts att jordbrukarna söker stöd för i stort sett all åkermark i landet. Denna metod har använts för att jordbrukarna inte ska behöva uppge grödarealer mer än en gång varje år. *Täckningsfelet* för den redovisade betesmarksarealen är större, då den ansökta arealen betesmark till viss del beror på hur stödssystemet för betesmark ser ut vid varje given tidpunkt.

2.2.3 Mätning

I den preliminära statistiken förekommer *mätfel* i den grad uppgifterna i de använda administrativa registren (IAKS) är felaktiga. En orsak till avvikelser är att ansökan om arealbaserade stöd görs innan den egentliga sådden genomförs. Jordbrukarna hade fram till mitten av juni 2022 möjligheter att anmäla ändringar i sina ansökningar. Storleken av dessa ändringar beror bland annat av hur stora höstsådda arealer som utvintrat.

I den slutliga statistiken förekommer *mätfel* i den grad uppgifterna i de använda administrativa registren (IAKS) eller uppgifterna i enkätundersökningens svarsblanketter är felaktiga. *Mätfelen* i de administrativa registren kontrolleras årligen genom administrativa kontroller och kontroller i fält. I enkätundersökningen görs kontroller dels av inlästa värden genom verifiering, dels i efterhand av avvikelser från förväntade värden.

2.2.4 Bortfall

Både *preliminärt* och *slutligt* LBR baseras till viss del på enkätundersökningar till jordbruksföretag. Om ett jordbruksföretag har svarat på en undersökning att de brukar mindre arealer och vi inte kan koppla någon stödansökan till jordbruksföretaget, använder vi uppgifterna från undersökningen till LBR. Det är främst från strukturundersökningarna som uppgifter hämtas. Strukturundersökningarna är undersökningar till samtliga jordbruk som sker tre gånger på en 10-årsperiod. Senast var 2020 och då var svarsbortfallet ungefär 5 %. Resultatet har dock korrigerats för detta. Ospecificerad mark är de enda arealerna som kommer från undersökningar.

2.2.5 Bearbetning

Fel från bearbetningsprocessen bedöms vara små och inte påverka resultaten i stort. Bearbetningsfel kan finnas i skanning, granskning/rättning och skattningsmetoder i samband med strukturundersökningarna.

2.2.6 Modellantaganden

Inga modellantaganden görs.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Den *preliminära* och den *slutliga* statistiken baseras på nästan samma dataunderlag enligt följande.

Den *preliminära* statistiken, som publicerades i maj år 2022 (Jordbruksmarkens användning 2022. Preliminär statistik), baserades på ett preliminärt Lantbruksregister (LBR) från början av maj år 2022 enligt följande.

- För de företag som ansökt om arealbaserade stöd år 2022, används de uppgifter i IAKS som ligger till grund för utbetalningar av dessa stöd. IAKS är inte slutligt eftersom företagen hade rätt att ändra i SAM-ansökan till den 15 juni 2022 samt att ändringar kan ske i samband med handläggning av stöd.
- För de företag i LBR som inte ansökt om arealbaserade stöd år 2022, används uppgifter i en strukturundersökning genomförd i juni år 2020 eller uppgifter i trädgårdsundersökningar avseende 2014–2020.

Den *slutliga statistiken*, som publiceras i oktober år 2022 (Jordbruksmarkens användning 2022. Slutlig statistik), baserades på slutligt LBR för 2022 enligt följande.

- För de företag som ansökt om arealbaserade stöd år 2022, används de uppgifter i IAKS som ligger till grund för utbetalningar av dessa stöd.
- För de företag som inte ansökt om arealbaserade stöd år 2022, används uppgifter i en strukturundersökning genomförd i juni år 2020 eller uppgifter i trädgårdsundersökningar avseende 2014–2021.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

För den *preliminära* statistiken är framställningstiden cirka 1 månad. För den *slutliga* statistiken cirka tre månader.

3.2 Frekvens

Denna statistik redovisas två gånger för respektive år, *preliminär* och *slutlig* statistik.

Preliminär statistik redovisas alltid år n. *Slutlig* statistik för år då Strukturundersökningen genomförs redovisas år n+1, övriga år redovisas *slutlig* statistik år n. Strukturundersökning genomförs tre gånger under en 10-årsperiod och är en undersökning till samtliga jordbruksföretag, senast var 2020 och nästa gång är 2023.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Både *preliminär* (Jordbruksmarkens användning 2022. Preliminär statistik) och *slutlig* (Jordbruksmarkens användning 2022. Slutlig statistik) statistik presenteras på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se/statistik. *Preliminär* och *slutlig* statistik tillgängliggörs också i [Jordbruksverkets statistikdatabas](#) i samband med publicering. Vissa uppgifter gällande *slutlig* statistik publiceras även i [Jordbruksstatistisk sammanställning](#). Uppgifterna delges också EU:s statistikorganisation Eurostat som publicerar dem i en publik databas tillgänglig på ec.europa.eu/eurostat.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

För specialbearbetningar, kontakta Statistikenheten på Jordbruksverket, statistik@jordbruksverket.se.

4.3 Presentation

Beskrivning av undersökningsmetod samt redovisning av resultat presenteras i text, tabeller och diagram.

4.4 Dokumentation

En del dokumentation sker i statistikrapport samt denna kvalitetsdeklaration. *Statistikens framställning (Staf)* beskriver hur statistiken om arealer tas fram och finns också tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats. I den kan man mer detaljerat ta del av produktens process och beräkningsätt.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Fram till och med 1999 hämtades uppgifter från jordbruksföretagen in via pappersenkäter från SCB. Från och med år 2000 är Jordbruksverket ansvarig myndighet. I och med det har även administrativa register börjat användas för att hämta in vissa uppgifter. Detta påverkar jämförbarheten i liten grad.

Från och med år 2010 har definitionen för vilka företag som ingår i Lantbruksregistret (LBR) ändrats. Detta för att ta hänsyn till EU:s avgränsningar, som inte fullt ut stämmer överens med de svenska. Från och med 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de gamla svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna från och med år 2010 inte är fullt jämförbara med siffrorna för åren dessförinnan.

Den största skillnaden mellan den gamla svenska definitionen av LBR och EU:s avgränsningar härrör sig till arealer. Medan man i de gamla, svenska avgränsningarna hade en gräns på minst 2,01 hektar åkermark har man i EU:s avgränsningar en gräns på minst 5,00 hektar jordbruksmark. Från och med 2010 används därför en avgränsning på minst 2,01 hektar åkermark eller minst 5,00 hektar jordbruksmark i LBR.

Med de gamla, svenska avgränsningarna innehåller LBR 68 150 företag 2010. Med den nya avgränsningen innehåller LBR 71 091 företag. Således gör den nya avgränsningen att LBR ökar med cirka 3 000 företag. Dessa företag återfinns i stort sett bara i storleksklassen av företag med 2,0 hektar åkermark eller mindre.

Företagsbegreppet i LBR och IAKS skiljer sig åt. Med ett jordbruksföretag i LBR avses en inom jordbruk, skötsel av lantbruksdjur eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning. IAKS består i sin tur av personer/företag som ansökt om arealbaserade stöd.

I samband med 2005 års reform av EU:s jordbrukspolitik, ökade antalet ansökningar om arealbaserade stöd kraftigt i Sverige. En stor del av de nya ansökningarna kom från jordbrukare som tidigare inte ansökt om stöd och

därmed inte funnits med i registret över de arealbaserade stöden. En stor del av dessa jordbrukare kunde inte heller hänföras till ett befintligt företag i LBR.

I de fall en jordbrukare som ansökt om arealbaserat stöd inte kan hänföras till ett befintligt företag i LBR skapas ett nytt företag. Det ökade antalet ansökningar om arealbaserade stöd 2005 ledde därför till att antalet företag med mer än 2,0 hektar åkermark 2005 blev cirka 8 000 eller 12 % fler än 2003. Effekten på arealen åkermark var däremot liten. Ökningen av antalet företag i jordbruksstatistiken 2005 jämfört med tidigare år innebär inte med säkerhet att den faktiska strukturen i jordbruket förändrats på motsvarande sätt.

Det bör även påpekas att för åren 1999-2003 ingår inte jordbruksföretag med mindre än 2,01 hektar åkermark eller trädgårdsodling.

Definitionen för betesmark i stödsystemen ändrades 2015 jämfört med tidigare år. Detta påverkar statistiken eftersom statistiken om arealer till stor del baseras på jordbrukarnas ansökan om stöd och ersättning. För år 2015 och senare kan bland annat betesmark med mycket träd eller buskar få gårdsstöd.

Den *preliminära* statistiken, Jordbruksmarkens användning 2022, preliminär statistik, är inte jämförbar med motsvarande statistik för åren till och med 2010, som publicerades i JO 10 SM 1002 (Jordbruksmarkens användning 2010. Preliminära uppgifter). Detta beror på att preliminär statistik för 2010 och tidigare enbart baserats på de arealer som brukarna angett i sin SAM-ansökan. Från 2011 baseras preliminär statistik på ett preliminärt LBR, vilket även inkluderar jordbruksföretag som inte sökt stöd. Däremot är preliminär statistik från och med 2011 jämförbar med den slutliga arealstatistiken.

Ospecificerad mark är sådan mark som jordbruksföretagen inte söker stöd för. I samband med en undersökning till samtliga jordbruksföretag 2013 gjordes en extra undersökning till flera företag som inte sökt stöd. Företagen fick svara på vilka grödor de odlar på åkermark. Resultatet var att drygt 85 % av marken var slätter- och betesvall på åker och cirka 10 % var träda. På resterande åkermark var det bland annat spannmål, raps och rybs samt trädgårdsväxter. Undersökningen innebar att drygt 50 % av all ospecificerad åkermark för åren 2013–2015 samt preliminär statistik 2016 kunde fördelades på olika grödor. För 2012 och tidigare samt 2016 och senare redovisas all mark som inte är stödansökt som ospecificerad areal. Detta innebär att ospecificerad mark inte är helt jämförbar mellan åren.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Uppgifter om jordbruksmarkens användning återfinns även i statistikrapporter om skördestatistiken och dessa överensstämmer med några mindre undantag med de arealer som redovisas i denna arealstatistik.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Jämförbarheten torde vara god med motsvarande statistik för övriga EU-länder och de slutliga grödarealerna för 2022 överensstämmer med några mindre undantag med de grödarealer för Sverige som Eurostat senare kommer att redovisa vid publicering av skörde- och arealstatistik för EU-länderna. Orsaken till skillnaderna är att Eurostat inkluderar julgrannar i åkermark samt att de inte inkluderar alla energigrödor i åkermark.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Statistiken visar inga brister i numerisk överensstämmelse, vid sidan av mindre summeringsfel i vissa tabeller, vilka beror på avrundningar.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken ingår i Sveriges officiella statistik (SOS).

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([SFS 2001:99](#)) och förordningen ([SFS 2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([SFS 2009:400](#)).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter det vill säga information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([SFS 2001:99](#)) och förordningen ([SFS 2001:100](#)) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning ([2016/679](#)).

C Bevarande och gallring

Jordbruksverket är statistikansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av material som används för produktion av statistik. Enligt 19 § Lagen om den officiella statistiken ([SFS 2001:99](#)) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål.

Jordbruksverket bedömer att de uppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken ([SFS 2001:99](#)), förordningen om den officiella statistiken ([SFS 2001:100](#)) samt Statens jordbruksverks föreskrifter om statistisk undersökning avseende strukturen i jordbruket SJVFS 2020:3, Statens jordbruksverks föreskrifter om statistisk undersökning av näringsidkares odling av trädgårdsväxter SJVFS 2020:28 och Statens jordbruksverks föreskrifter om statistisk undersökning av näringsidkares innehav av svin, får, höns och kycklingar SJVFS 2021:16.

E EU-reglering och internationell rapportering

Denna statistik baseras på en undersökning som regleras av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) [2018/1091](#) av den 18 juli 2018

om integrerad statistik över jordbruksföretag och om upphävande av förordningarna (EG) nr 1166/2008 och nr 1337/2011. Även Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr [543/2009](#) av den 18 juni 2009 om skördestatistik och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 837/90 och (EEG) nr 959/93 innebär skyldigheter att samla in statistik om odlade arealer.

F Historik

Sedan lång tid tillbaka genomförs årliga statistiska undersökningar i Sverige för att redovisa jordbrukets struktur i juni månad. Undersökningarnas omfattning varierar. Vissa år berörs samtliga jordbruksföretag av undersökningarna medan enbart ett urval av jordbruksföretag berörs andra år. Uppgifterna som samlas in, ställs årligen tillsammans med registeruppgifter samman i Lantbruksregistret, LBR.

Fram till och med 1999 hämtades uppgifter från jordbruksföretagen in via pappersenkäter från SCB. Från och med år 2000 är Jordbruksverket ansvarig myndighet. I och med det har även administrativa register börjat användas för att hämta in vissa uppgifter. Jordbrukarna behöver på så sätt inte lämna samma uppgifter mer än en gång för arealer.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statens Jordbruksverk
Kontaktinformation	Statistikproducent: Ylva Olsson
E-post	statistik@jordbruksverket.se
Telefon	036 - 15 64 10